

Diget har sikret menneskene, men fuglene, er fordrevet

Af Kay Rasmussen

Med færdiggørelsen af det 10 km lange, fremskudte dansk-tyske dige i Tøndermarsken er mere end 25.000 mennesker sikret mod at blive ofre for en stormflod. Sikkerheden har dog haft en omkostning — nemlig en ødelagt blotop, hvor fugle i titusindvis bliver borte fra det tidligere så levende Vadehav.

Færdiggørelsen af diget markeres mandag med deltagelse af bl. a. dronning Margrethe og hans kongelige højhed Prinsessen, statsminister Anker Jørgensen og den vesttyske forbundspræsident Karl Carstens.

Efter afsløringen af en mindsten på diget på grænsen mellem Danmark og Vesttyskland vil dronning Margrethe i den ny Vidå sluse indmure en mindeplade af kobber. Der sluttet med en middag for 320 indbudte gæster i Markshallen i Højer.

Næsten uden undtagelse har politikere i Sønderjylland og alle beboerne i Tøndermarsken været glade for bygningen af det fremskudte dige. Med en kronehøjde på 7,45 meter over dagligt, normalt dansk nul er diget to meter højere end den hidtil kraftigst målte stormflod.

60 pct. færre fugle

Såvel tilhængere som modstandere af diget er enige om, at det fremskudte dige vil yde total sikkerhed de kommende mange årtier. Sikkerheden øges endvidere

ved, at det gamle Højer dige vil blive stående. Og det er endnu ikke siket, at en stormflod er brudt gennem to store digesystemer.

Politikerne har fra starten bevidst satset mere på at sikre befolkningen, end på at sikre den enestående fauna, der var i Vadehavet. Man har ganske enkelt taget en omlægning af fuglelivet som en omkostning i forbindelse med sikringen af menneskeliv.

En af de biologer, som har fulgt dige-projektet med særlig interesse og som nu påpeger følgerne af det store byggeri, er vildtbiolog Karsten Laursen fra Vildtbiologisk Station på Kalø. Allerede i slutningen af 1981 kunne han afsløre, at antallet af fugle i den danske del af området var gået tilbage med fra 60-80 pct.

Der kunne være levnet et spisekammer

Siden vor første delrapport er der siket det, at tyskerne har færdiggjort deres del af diget. Tendensen fra efteråret er imidlertid fortsat — 85 pct. af vadeuglene er forsvundet fra området, siger Karsten Laursen.

— Det er mit indtryk, at området foran den danske del af diget har en helt anden — og ringere — bunddyrsfauna, fordi området er meget sandet og ikke er som tidligere med silk-vade. Dermed er der ikke føde nok til fuglene.

— Bag diget — i kogen — er

det nu så knastørt, at alt bunddyrs-liv er ophørt. Her vil politikerne helt uforståeligt ikke være med til at sikre en vis vandstand, som vil skabe basis for et rigt fugleliv.

— Inden længe vil vi i kogen se får og køer græsse samt områder under plov. Så vil de store flokke af klyder, ryder, terner og andefugle være borte. Hvor fuglene helt nøjagtigt bliver af, ved vi endnu ikke. Men formentlig spredes de ud over et meget stort område langs kysten.

Tyskerne tog hensyn til naturen

Tyskerne tog hensyn til naturværdierne, da de byggede deres del af diget. Man bevarede en del af forlandet med den værdifulde slik-vade. Det har allerede medført, at næsten alle fugle bruger den tyske slik til rasteplads og ædeplads. Ved lavvande flyver nogle få flokke til den danske del af vaden for at søge den sparsomme mængde bunddyr. Ved højvande flyver de atter tilbage til Tyskland.

— I modsætning til danskerne undlader tyskerne at afvande kogen bag diget. Det har allerede medført, at 80-90 pct. af alle gæs i marsken nu samles i det tyske område. Jeg under da tyskerne de mange gæs, men det er da synd, vi har jaget dem væk, slutter Karsten Laursen.

Livsbetingelserne for ynglefuglene og trækfuglene er blevet forringet efter opførelsen af det fremskudte dige ved Højer, fastslår vildtbiologerne

Fuglelivet hårdt ramt af nyt dige

Af Susanne Nielsen

Livsbetingelserne for ynglefugle og trækfugle er blevet stærkt forværret efter bygningen af det fremskudte dige i vadehavet ved den jyske vestkyst. Alene antallet af ryp er gået tilbage med 85 procent inden for et år.

Registreringen af fuglenes vilkår efter digets opførelse er foretaget af Vildtbiologisk Station, Kalø ved Rønde. Resultaterne viser, at allerede

det første år efter digets opførelse er de fleste fuglearter gået tilbage i antal.

Det fremskudte dige ved Højer stod i sin ydre form færdigt i sensommeren 1980. 1100 hektar strandeng, der traditionelt har været et værdifuldt område for yngle- og trækfugle, er nu drænet og indhegnet. Det har ændret forholdene i den grad, at ynglefuglene allerede det første år gik tilbage med 20-30 procent.

På længere sigt vil digets tilstedeværelse få endnu alvorligere konsekvenser for fuglene. I 1981 fik 120 par klyder kun 25 unger på visserne mod normalt 150. For skerne på stationen mener, at de øvrige ganske enkelt er døde af sult.

Trækfuglene har i stort omfang opgivet området som rasteplads. Forskerne understreger, at også fritidsaktiviteter i det drænedede land kan være en så hård belastning, at flere arter helt fordrives fra området.